

## شیوه‌های عکاسی

# روابط نقاشی و عکاسی

### از رئالیسم تا سور رئالیسم

در ماه مه سال جاری ، نخستین جشن دو ساله بین‌المللی عکاسی - سینما - اپتیک (۱) که مهمترین و جالبترین نمایشگاهی بوده است که تا کنون بعکاسی اختصاصی یافته بهمت چند مؤسسه علمی بزرگ مانند کتابخانه ملی و موزه علوم طبیعی پاریس و با مشارکت کنگروه جهانی بازرگانان لوازم عکاسی و سازمان یونسکو در پایتخت فرانسه تشکیل گردید .

در میان نمایشگاه‌های این جشن ، نمایشگاه کتابخانه ملی پاریس ، چنانکه مجله «آر» نوشته است (۲) ، از لحاظ تاریخ و زیبایی شناسی از همه بدیعتر بود زیرا در این نمایشگاه با ارائه و مقابله منظم آثار نقاشی و عکاسی ارتباط این دو هنر و تشابه دید نقاش و عکاس در طی صد سال آشکار شده بود . بدین ترتیب که نخست تحول عکاسی را بسوی هنر ، دخالت آنرا در ادبیات و هنرهای زیبا و تأثیر آنرا در تربیت هنری نشان داده بودند و سپس بعهد داگره فوتیپ رسیده بعضی آنها را با « پرتره » های (۳) نقاشی همزمان مقابله کرده بودند و مشابهت آنها را با یکدیگر از لحاظ حالات و سکونات و البسه معلوم کرده بودند آنکاه داگره فوتیپ‌ها و آثاری از معاریف نقاشی مانند کوربه ، مونیه ، مانه ، دگا و کنستانتن گئی (۴) را گردآوری کرده خواسته بودند استفاده نقاشان را از کارهای عکاسی و تأثیر نادار و دیگرانرا در نقاشی نشان بدهند . در بخش دیگر این نمایشگاه تأثیر ایجاد « عکس فوری » را در پیدایش مکتب امپرسیونیسم و سپس در تمهید سور رئالیسم در معرض شهود گذاشته بودند .

متأسفانه برای ما ممکن نیست که بتقلید از نمایشگاه کتابخانه ملی پاریس ، با مقابله مدارک تاریخی همزمان ، ارتباط گذشته نقاشی و عکاسی و تأثیر فلان دسته از عکاسان را در الهام و شیوه فلان دسته از نقاشان نشان دهیم یا تأثیر عکاسی را تکوین بعضی مکاتب جدید نقاشی مانند امپرسیونیسم و سور رئالیسم بنمایانیم

۱- Biennale Photo - Cinema - Optique

۲- Arts ، شماره ۴۵۱۴ مه ۱۹۵۵

۳- Portrait : تصویر شخص و بخصوص تصویر سر و سینه

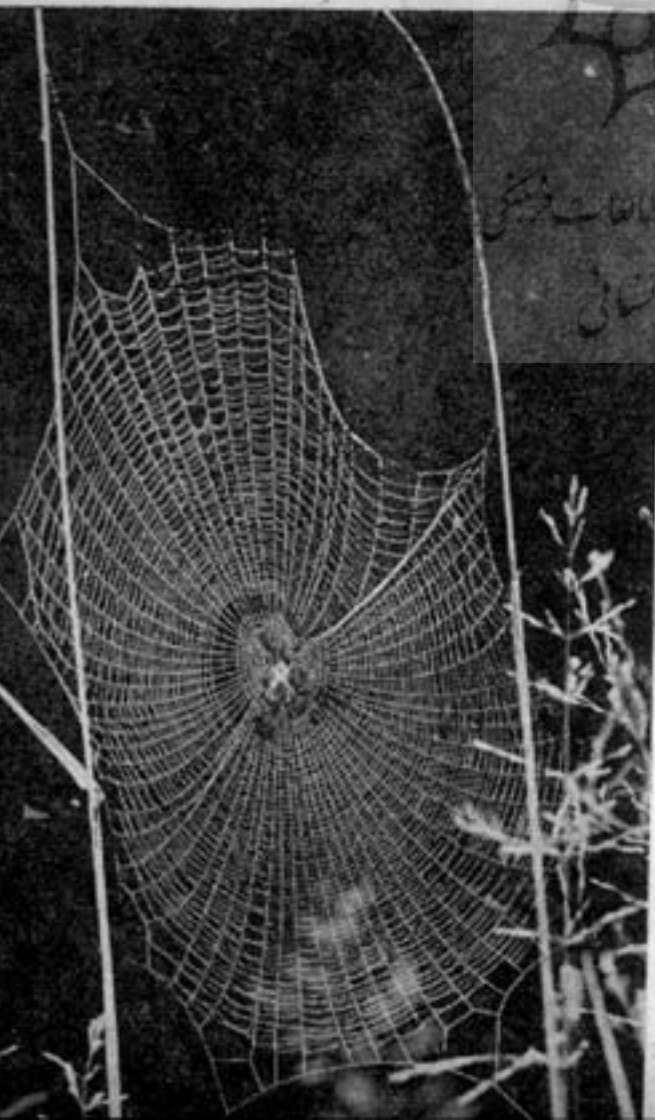
۴- Constantin Guys

۵- منظور از عکاسی فوری عکسی است که در زمانی کمتر از یک ثانیه خصوصاً

$\frac{1}{250}$  و  $\frac{1}{50}$  و غیره برداشته شود.

با این حال در این مقاله سعی خواهیم کرد که شیوه های گوناگون عکاسی را بشناسیم و در حدود امکان با مقایسه و تطبیق آثار قدیم و جدید ارتباط آنها را با مکاتب نقاشی آشکار کنیم .

نخست باید بگوئیم که عکاسی اساساً و اصلاً هنری رئالیست است . آلت عکاسی ساحری بیجان و بی اراده و خالی از عواطف و اغراض است . چشم بلورین او جز آنچه در برابر خود می بیند ، چه زشت چه زیبا ، چه غم انگیز و چه نشاط آور ، چیزی را نمی بیند و ثبت نمی کند . اساساً نمیداند که مفاهیم فلسفی زیبا ، حقیقی ، بزرگ و خوب چیست . اگر گاهی (چنانکه در مقاله پیشین بدان اشاره شد) تغییری در ظواهر جهان خارج مانند پر سبکتیو ، ابعاد و رنگ میدهد این تغییر از روی شعور نیست و ناشی از نقص و عیب ساختمان فیزیکی و شیمیایی آن می باشد . این رئالیسم و واقع بینی ذاتی باعث شده است که عکاسی از بدایت پیدایش ، بقول بودلر ، «خادم علوم» گردد ، اما نه «خادمی بسیار حقیر» زیرا می توان فهمید که در علوم دقیقی که مبتنی بر مشاهده و آزمایش می باشد (فیزیک ، نجوم ، علوم طبیعی و غیره) ، عینیت مشاهده این بیننده موشکاف می تواند چه خدمات گرانبهایی در ضبط شکل صحیح کائنات و پدیده ها و حوادث بدانمندان



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
رتال جامع علوم انسانی

در این عکس زاویه عکسبرداری و تیرگی  
آسمان که بوسیله استعمال «صافی» مخصوصی  
برای نشان دادن تار عنکبوت حاصل شده  
در خور آهسین است

و متتبعین بنماید. مثلا بتصویر شماره ۱، عنكبوت، بنگرید. عکاس هنرمند معروف، آندره آس فاینینگر (۱)، بدون هیچ ادعای علمی، بطبیعی ترین نحوی در مدت یکصدم ثانیه کاری را که برای یک نقاش ماهر مستلزم ساعت ها بلکه



نوازندگان ارکستر اردگان

روزها ممارست است (تازه نقاش بچنین دقتی نمی تواند نایل شود) انجام داده است و جهان عنكبوت را با جمله دقائق آن ثبت کرده است. این عکس برای مجله

لایف (Life) بر داشته شده اما می تواند مدرک علمی آموزنده ای برای يك كتاب جانورشناسی باشد .  
علاوه بر علوم در هر جای دیگری که حقیقت و واقعیت لازم باشد عکاسی بخوبی جانشین برادر ماهر خود نقاشی می گردد . تصویر اشخاص یکی از موارد



مهم ترین مسائل و مشکلات فرهنگی  
رتال جامع علوم انسانی

نگارخانه در کوجه . عکس از جوزف فلوریو . از فتوگرافی اینوآل ۱۹۵۲  
مهم این ازوم عینیت و اصل هویت (۱) می باشد که متأسفانه عکاسان حرفه ای  
مابتکار و سلیقه خود با «روتوش» به آن خدشه وارد می کنند .

از لحاظ تاریخی، عکاسی اتفاقاً در عهدی اختراع گردید و رایج شد که فرانسویان از زمانیتسم خسته و زده گشته کم کم بمکتب رئالیست مایل می شدند.



خواننده کافه کنسرت اثر دگما

از همین رو هنر مندان رئالیست نمی توانستند عکاسی را که با اصول معتقدات ایشان موافقت داشت نا دیده بگیرند. تأثیر عکاسی در نقاشی بدینسان آغاز شد که بسیاری از نقاشان مجذوب دقت و رئالیسم آنار عکاسی شدند و در ابداع هنری خود عکاسی را تقلید کردند یا از آن الهام گرفتند. مثلاً، «حقیقت»

موزملهم (۱) کوربه بود و این موز عملاً یکی از تصاویر زمانی بود که بعضی عکاسان بجهت الهام نقاشان آماده می‌کردند (۲). بجز کوربه، مونیه و



خواننده جاز. عکس از بوب ویلویی. از فتوگرافی ایندوآل ۱۹۵۵

بن ون (۳) بسیاری دیگر نیز در موارد متعدد از عکاسی ملهم شده‌اند. دولا کروا (۴) داده بود مجموعه‌ای از تصاویر زمان و مردان عربان برایش

۱- Muse : هر يك از نه آلهه موكل بر ادب و هنر ، نشانه نبوغ و منبع الهام

هنرمندان ۲- امروزه نیز برای نقاشان و عکاسان و هنردوستان از اینگونه تصاویر فراوان

چاپ می‌کنند ۳- Bonvin - ۴ Eugène Delacroix

تهیه کرده بود و از آنها غالباً استفاده می کرد. مانه که تحت تأثیر نادار قرار گرفته بود چندین بار (مثلاً دو کشیدن تصویر بودلر و ادگار آلن پو) پرتره های عکاسی را مدل خود ساخته است. حتی «انگر» هم که بیانیه مخالفت با عکاسی را امضا کرده بود روزی در برابر عکسی گفته بود: «دلم می خواست در نقاشی بجای دقتی برسم».

تأثیر عکاسی در آثار دگا بازم نمایانتر است. اهل هنر می دانند دگا که خود نیز عکاسی می کرد کمپوزسیون هان بدیع (۱) و پرسپکتیوهای نوین و نقاط نظر خاص عکاسی را در بسیاری از آثار خود بکار برده است. مثلاً شکل شماره ۲ «نوازندگان ارکستر» را با شکل ۳ «نکارخانه کوچک» که پنجاه و پنج سال پس از آن تابلو برداشته شده است مقایسه کنید. دگا صحنه پالت را از نظر تماشاچی که پشت نوازندگان جای دارد دیده و نقاشی کرده است، درست مانند عکاسی که در تصویر ۳ بعا برین و مدلهای نقاشان دوره گرد از نقطه نظری واقع در پس «مرکز اهمیت» (۲) (در اینجا: نقاش دوره گرد) نگریسته است. با انتخاب این منظر، دگا و عکاس هر دو پرسپکتیوی تازه و جالب و ترکیبی چشم نواز و بدیع به اثر خود داده اند. باید بخاطر آورد که مشاهده و نقاشی از چنین نقاط نظر و از زودن «سطح اول» بدین کیفیت در نقاشی بی سابقه بوده و در حقیقت دگا نخستین کسی است که با انتخاب چشم انداز عکاسان، چنین ابتکاراتی در این فن نموده است.

منظر عکاس و فوریت و آنیت احساس و دید او در پرده «خواننده کافه کنسرت» دگا (شکل ۴) نیز از مقایسه و مطابقه با عکس خواننده جاز (شکل ۵) که در  $\frac{1}{4}$  ثانیه گرفته شده بخوبی دیده می شود: در هر دو تصویر، نقطه نظر هنرمند، زاویه رؤیت، حالت و ژست و سادگی زمینه یکسان می باشد. نوشته اند که دگا پیش از سینما «تصویر درشت» را اختراع کرده است. می توان گمان برد که این شیوه را وی از عکاسی آموخته باشد.

### ۵. اعلم

- ۱- کمپوزسیون (Composition) یا ترکیب اصطلاحی است در نقاشی و عکاسی به معنای نحوه ترکیب و هماهنگی اجزاء و خطوط یک صحنه.
- ۲- مرکز اهمیت (Centre d'intérêt) اصطلاحی است به معنی مهمترین جزء از اجزاء یک تصویر.